ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏ ԱՍՏՂԻԿ ՄԱՐԱԲՅԱՆԻ՝ ՖՐԱՆՍԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ԳՈՐԾՈՒՂՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

1. Գործուղված անձը

Աստղիկ Մարաբյան, ՀՀ ԿԳՄՍՆ մշակութային ժառանգության վարչության պետ

2. Գործուղման վայրը և ժամկետները

Ֆրանսիայի Հանրապետություն, ք. Փարիզ, դեկտեմբերի 18-21, 2023 թ.

3. Հրավիրող կողմը

Ֆրանսիայի պատմամշակութային ժառանգության ինստիտուտ, Ֆրանսիայի մշակույթի նախարարության Համաշխարհային պատմամշակութային ժառանգության առաքելության ղեկավար Բրունո Ֆավել

4. Գործուղման նպատակը (աշխատանքային ո՞ր խնդրի լուծման համար էր նախատեսված գործուղումը).

   - *Մասնակցություն «Հայկական պատմամշակութային ժառանգություն» խորագրով գիտաժողովին՝ որպես նախագահող:*

5. Քննարկված թեմաները.

   - *Հայկական պատմամշակութային ժառանգության պահպանություն և հանրահռչակում, Ֆրանսիայի հետ մշակույթի ոլորտում համագործակցության ուղղություններ և ընթացիկ ծրագրեր*
   - *Ֆրանսիայի պատմամշակութային ժառանգության ինստիտուտի հետ համագործակցության շարունակականության ապահովում:*

6. Հանդիպումները, ելույթները, բարձրացված կամ քննարկված հարցերը

2023 թ. դեկտեմբերի 19-ին Ֆրանսիայի մայրաքաղաք Փարիզում կայացավ հայկական պատմամշակութային ժառանգությանը նվիրված գիտաժողով, որը նախաձեռնել էր Ֆրանսիայի մշակույթի նախարարության Համաշխարհային պատմամշակութային ժառանգության առաքելության ղեկավար Բրունո Ֆավելը՝ Ֆրանսիայի պատմամշակութային ժառանգության ինստիտուտի հետ համագործակցությամբ:

Գիտաժողովի բացմանը ելույթներով հանդես եկան Ֆրանսիայի մշակույթի նախարար Ռիմա Աբդուլ Մալաքը, Ֆրանսիայում ՀՀ դեսպան Հասմիկ Տոլմաջյանը, Ֆրանսիայի պատմամշակութային ժառանգության ինստիտուտի տնօրեն Շառլ Պերսոնան:

Գիտաժողովը բաղկացած էր երկու նստաշրջանից.

1. «Հայաստանի պատմամշակութային ժառանգություն» (Ֆրանսիայում հայկական հավաքածուներ, Հնագիտական ժառանգություն, հնագիտական վայրերի պեղումներ, Հայկական ճարտարապետություն, ժամանակակից արվեստներ, երաժշտություն, կինո),
2. «Հայկական պատմամշակութային ժառանգություն» (Հայկական սփյուռքի պատմության և հիշողության ներմուծում Ֆրանսիայի հանրային կյանք, Լեռնային Ղարաբաղի պատմամշակութային ժառանգություն, Հայկական պատմամշակութային ժառանգություն Մերձավոր և Միջին Արևելքում, Նոր տեխնոլոգիաների կիրառումը հայկական պատմամշակութային ժառանգության պահպանության գործում):

«Հայաստանի պատմամշակութային ժառանգություն»-ը նստաշրջանին, որը նախագահում էր նախարարություն մշակութային ժառանգության վարչության պետ Աստղիկ Մարաբյանը, զեկույցով հանդես եկան Հնագիտության ազգային թանգարանի տնօրեն Ռոզ Մարի Մուսյոն, Լուվրի թանգարանում Բյուզանդական և Արևելքի քրիստոնեական ժառանգության նորաստեղծ դեպարտամենտի տնօրեն Մաքսիմիլիան Դյուրանը, Լուվրի թանգարանի Արևելքի անտիկ շրջանի դեպարտամենտի փոխտնօրեն Վենսան Բլանշարը , Իլ-դը-Ֆրանս շրջանի մշակութային ժառանգության տնօրինության ղեկավար, հնագետ Ստեֆան Դեշամը, ճարտարապետ, ժառանգության վայրերի և համաշխարհային ժառանգություն - ժառանգության ծառայություն ղեկավար Ռոլանդ ՊԵԼԹԵԿՅԱՆը, Մերձավոր և Միջին Արևելքի, Կովկասի և Ասիայի ծրագրի, տեսողական արվեստի և գեղարվեստական և մշակութային կրթության Եվրոպական և միջազգային կապերի ենթաբաժնի ղեկավար Թոմաս Բրեժոնը, Շայոտ դպրոցի փոխտնօրեն Դելֆին Աբուլկերը, Ռե-Շկոլա դպրոցի դնօրեն ճարտարապետ Նարինե Տյուտչևան:

Երկրորդ նստաշրջանի բանախոսներն էին Միջին Արևելքում քրիստոնյաների պաշտպանության հարցերով զբաղվող ՀԿ գլխավոր տնօրեն, արքեպիսկոպոս Պասկալ Գոլնիշը, Պատմամշակութային կոթողների թվայնացմամբ և վիրտուալ վերականգնմամբ զբաղվող «ICONEM» ֆրանսիական ստարտափի նախագահ Իվ Ուբելմանը, ԹՈՒՄՈ ստեղծարար տեխնոլոգիաների կենտրոնի 3D սկանավորման ծրագրի ղեկավար Հուլե Քեշիշյանը: Ֆրանսիայի գիտական հետազոտությունների ազգային կենտրոնի (CNRS) հետազոտությունների գծով տնօրեն Կլեր Մուրադյանը, հայկական պատմամշակութային ժառանգության անկախ հետազոտող Հարություն Խաչատուրյանը, ինչպես նաև Էրբիլի Սալահդին համալսարանի հնագիտության պրոֆեսոր, Իրաքյան Քրդստան, IFPO-ի և Արևելքի և Միջերկրական ծովի լաբորատորիայի ասոցիացված անդամ Նարմեն Ալին:

Գիտաժողովն ամփոփվեց Ֆրանսիայի մշակույթի նախարարության Համաշխարհային պատմամշակութային ժառանգության առաքելության ղեկավար Բրունո Ֆավելի ամփոփիչ ելույթով, որը ևս մեկ անգամ ընդգծեց համատեղ ջանքերի և նմանատիպ միջոցառումների կազմակերպման կարևորությունը հայկական մշակութային ժառանգության պահպանության գործում, ինչպես նաև հայտարարեց, որ առաջիկա ամիսներին հանդես է գալու «Եվրոպայում հայկական պատմամշակութային ժառանգության ուղու» ստեղծման նախաձեռնությամբ:

Գիտաժողովի շրջանակում առանձին հանդիպումներ եմ ունեցել նաև մասնակիցների հետ, որոնց հետ քննարկվել են հայկական մշակութային ժառանգության առնչվող հարցերը, առկա խնդիրները և համագործակցության հնարավորությունները:

Այցի շրջանակում աշխատանքային ոչ պաշտոնական հանդիպում է կայացել նաև Պատմամշակութային ժառանգության ինստիտուտի տնօրեն Շառլ Պերսոնային հետ. քննարկվել են Ինստիտուտի հետ համագործակցության հեռանկարները և նոր ծրագրերի հնարավորությունները:

7. Հանդիպման կամ հավաքի ժամանակ ընդունված որոշումները, պայմանավորվածությունները, ստորագրված փաստաթղթերը.

- *«Եվրոպայում հայկական պատմամշակութային ժառանգության ուղու» ստեղծման ուղղությամբ աշխատանքների մեկնարկ:*
- *Պատմամշակութային ժառանգության ինստիտուտի տնօրեն Շառլ Պերսոնային հետ պայմանավորվածություն ձեռք բերվեց հստակեցնել ժառանգության ոլորտի մասնագետների վերապատրաստումների 2024 թվականի ծրագիրը:*

8. Առաջարկությունները, դրանց ընթացք տալու վերաբերյալ առաջարկները՝ եղանակը, ձևը, ժամկետները, պատասխանատուները, ակնկալվող արդյունքները.

- *Առաջարկվում է պարբերական դարձնել արտերկրում հայկական մշակութային ժառանգության պահպանությանը և հանրահռչակմանն ուղղված նմանատիպ միջոցառումների անցկացումը,*
- *Դիտարկել աջակցությունը և մասնակցությունը «Եվրոպայում հայկական պատմամշակութային ժառանգության ուղու» ստեղծման նախաձեռնությանը,*
- *Շարունակել հետագա քննարկումները Ֆրանսիայի ժառանգության ինտիտուտի հետ՝ համագործակցության երկրորդ փուլի ծրագրի վերաբերյալ:*

9. Ստորագրությունը, ամսաթիվը:

Դեկտեմբերի 26, 2023

Աստղիկ Մարաբյան